

Η θέση της γιαγιάς στη σύγχρονη οικογένεια

Μαρία Λιουλιά-Τσιτσιλώνη, Πτυχιούχος Διδάσκουσα Μαία του Kingston College του Λονδίνου.

Στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση του Συλλόγου Μαιών-Μαιευτών, στις 18/2/1998, άκουσα την Πρόεδρο κ. Ελένη Σαμαριτάκη να λέει: *“Μας τιμά σήμερα και η παρουσία μιας ευτυχημένης γιαγιάς”*. Και τότε, βλέπω τα μάτια όλων να στρέφονται προς εμένα. Χαμογελώντας τη στιγμή εκείνη, το δέχτηκα με πολύ χιούμορ. Ξαφνικά συνειδητοποίησα την ηλικία μου. Ήταν ένα πρώτο μήνυμα, γιατί τα γηρατεία δεν τα αισθάνεται κανείς πάντοτε να έρχονται. Η έλευσή τους γίνεται αργά, αλλά πάντα υπάρχουν οι τριγύρω μας, που το βεβαιώνουν. *“Γήρας προσδέχου”* (να αναμένεις ευχαρίστως το γήρας), λέει ο Ισοκράτης.

Σπάνια προβλέπουμε ή προετοιμαζόμαστε για την περίοδο αυτής της ηλικίας. Δύσκολο να παραδεχτούμε ότι γεράσαμε. Αλίμονο, όμως. Ό,τι προσπαθούμε να αγνοήσουμε στον καθρέφτη για τους εαυτούς μας, αρχίζουμε να το βλέπουμε στους γύρω μας, στους φίλους, στους γονείς, ακόμη και στα παιδιά μας. Συνήθως, το γήρας του ανθρώπου αρχίζει βιολογικά από τα 60 χρόνια της ηλικίας του, αλλά, ψυχολογικά, μπορεί να εμφανιστεί και νωρίτερα. *“Υπάρχουν γέροντες των 20 ετών και νέοι των 70”!* Οι βιολόγοι βεβαιώνουν ότι η

σωματική φθορά αρχίζει βαθμιαία με τη γήρανση των κυττάρων, από τα 25 χρόνια. Η ηλικία της ζωής του ατόμου εξαρτάται από την ιδιοσυγκρασία του, την κληρονομικότητά του, τον τρόπο διαβίωσής του κ.ά. Οι γυναίκες γηράσκουν γρηγορότερα, αλλά ζουν περισσότερα χρόνια. *“Τον άνθρωπο γηράσκουν οι πόνοι και όχι οι χρόνοι”*, λέει μια παροιμία. *“Το να ξέρεις να γερνάς, είναι η μεγαλύτερη σοφία”*, λέει μια άλλη.

Ναι! Είμαι γιαγιά και είμαι πολύ υπερήφανη. Είμαι γιαγιά για ν' αγαπώ. Η αγάπη αυτή *“ου ζητεί τα εαυτής”*, όπως γράφει ο Απόστολος Παύλος στην Α΄ προς Κορινθίους επιστολή του. Αυτό το θείο δώρο θέλω να το κρατήσω, όσα χρόνια μου υπολείπονται να ζήσω. Θέλω να το κρατήσω, γιατί μου δίνει τη χαρά, μου δίνει την ευτυχία, τη γαλήνη και την ηρεμία.

Ο λόγος της ύπαρξης της γυναίκας είναι η αγάπη, η αγάπη με κεφαλαίο Α. Γι' αυτό είναι πλασμένη η ψυχή και το σώμα της, για να δίνει πάντα κάτι στους άλλους. Όμως, την εκπλήρωση της αποστολής της τη βρίσκει στη μητρότητα. Είναι η δική της, ξεχωριστή αποστολή. Αυτή την αποστολή κανείς δεν της την αρνεΐται, ενώ άλλα προσόντα της μπορεί να της τα αμφισβητούν. Αποστολή

σιωπηλή αλλά ουσιαστική. Καμιά άλλη γυναικεία εργασία δεν μπορεί να είναι ανώτερη απ' αυτή. Η μητρότητα είναι συμμετοχή στο έργο του Δημιουργού. Η δημιουργία είναι η εντονότερη έκφραση της ανθρώπινης ύπαρξης. Δεν υπάρχει άνθρωπος, όσο ασήμαντος και αν είναι, που να μην εκφράζεται με μια δημιουργία. Την πρώτη θέση κρατάει, αναμφισβήτητα, αυτός που δίνει ζωή σε ζωντανές υπάρξεις.

"Γιαγιά": λέξη μαγική για τα μικρά παιδιά. Πρόσωπο που στέλνει μηνύματα αγάπης και χαράς στις παιδικές ψυχές, πρόσωπο που κουβαλάει εμπειρίες χρόνων, καλές ή κακές, δεν έχει σημασία, πάνω απ' όλα, όμως, ζωντανές εμπειρίες, που της έχουν σημαδέψει τη ζωή και το χαρακτήρα. Κι αυτές τις εμπειρίες θέλει να μεταφέρει στα εγγόνια της. Εμπειρίες καλές, για να σηματοδοτήσουν τη ζωή τους και κακές, για να μπορέσουν ν' αποφύγουν τις κακοτοπιές.

Σήμερα, όσο και αν ψάξουμε, δεν θα βρούμε την παραδοσιακή γιαγιά. Δεν υπάρχει *"η γιαγιά μας η καλή, που έχει κόττες στην αυλή... κι όλο ράβει και μπαλώνει του παππού το παντελόνι"*, όπως λέει το παιδικό τραγουδάκι. Οι *"γιαγιάδες του σήμερα"* χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες:

Η πρώτη κατηγορία περιλαμβάνει τις γιαγιάδες, που λένε και εννοούν ότι *"του παιδιού μου το παιδί, είναι δυο φορές παιδί μου"*. Αυτές οι γιαγιάδες βοηθούν στο μεγάλωμα των εγγονιών και τους δίνουν περισσότερη τρυφερότητα και

αγάπη, απ' ό,τι έδωσαν στα δικά τους παιδιά.

Η δεύτερη κατηγορία περιλαμβάνει τις γιαγιάδες, που λένε στα παιδιά τους να τα μεγαλώσουν μόνοι τους, όπως έκαναν και εκείνες.

Η τρίτη κατηγορία είναι αυτές που αποφεύγουν να λένε ότι έγιναν γιαγιάδες, επειδή πιστεύουν ότι θα θεωρηθούν ξεφλημένες, πλέον, ως γυναίκες. Είναι οι κοσμικές και αδιάφορες γιαγιάδες, που ντρέπονται ν' ακούν στο όνομα *"γιαγιά"*.

Οι δύο τελευταίες κατηγορίες δεν έχουν φαίνεται αντιληφθεί πόσο πολύτιμη είναι η διατήρηση μιας τρυφερής σχέσης με τα παιδιά και τα εγγόνια τους.

Αποστολή της γιαγιάς είναι μάλλον να δίνει παρά να παίρνει. Όμως, χρειάζεται πολλή προσοχή, για να γίνεται σωστά αυτή η προσφορά. Πρέπει να αποφεύγει τις παγίδες της υπερβολικής αγάπης, ώστε το θείο δώρο του “ειδείν τέκνα τέκνων” να είναι μια πραγματική προσφορά μέσα στην οικογένεια, που να εξασφαλίζει και τη δική της ολοκλήρωση.

Μέσα στις μεγάλες αξίες συμπεριλαμβάνεται και η οικογένεια. Καλύτερες οικογένειες, καλύτερες κοινωνίες, καλύτερη ανθρωπότητα. Τα τελευταία χρόνια η οικογένεια περνά κρίση με αντίκτυπο σ’ όλη την κοινωνία. Μερικά από τα προβλήματά της είναι: αποδυνάμωση αξιών, περιφρόνηση γονέων, διάλυση γάμου, εγκατάλειψη παιδιών, άρνηση τεκνογονίας κ.ά. Δεν υπάρχει, πλέον, η πολυμελής οικογένεια με τους παπ-

πούδες, τις γιαγιάδες, τις θείες κλπ., αλλά η πυρηνική οικογένεια με τον πατέρα, τη μητέρα, 1-2 παιδιά και την οικιακή βοηθό. Οι παππούδες στα γηροκομεία, τα παιδιά στο σταθμό...

Στη χώρα μας η παραδοσιακή οικογένεια, που φροντίζει όχι μόνο τα παιδιά αλλά περιθάλπει και τους γέροντες, αποτελεί μόνο το 23%, ενώ η ολιγομελής οικογένεια το 77%.

Σε ερώτηση που έκαναν σε ηλικιωμένους γονείς, εάν θα ήθελαν να συγκατοικούν με τα παιδιά τους, το 73% απάντησε “Ναι”. Όταν ρωτήθηκαν τα παιδιά εάν θα ήθελαν να συγκατοικούν με τους γονείς, το 58% απάντησε ότι θα ήθελε και τους δύο γονείς και περισσότερο από το 80% απάντησε θετικά για τον ένα επιζώντα γονέα.

Η οικογένεια δεν είναι μόνο το σπιτικό. Είναι, ακόμη, οι γονείς που αγαπήσαμε, όπως τώρα αγαπάμε τα παιδιά μας. Είναι οι πρόγονοί μας, που μας έχουν μεταδώσει τις συνήθειές τους, το παράδειγμά τους, τη σταθερή βάση της αρετής τους και που έχουν επηρεάσει και το χαρακτήρα μας. Η οικογένεια είναι το μεγάλο εργαστήριο και η καλύτερη πηγή όλων των αρετών, είναι το θερμοκήπιο στοργής και αγάπης. Από πολύ παλιά η οικογένεια αποτέλεσε το θεμέλιο λίθο για την πρόοδο κάθε κοινωνίας. Οι περισσότεροι λαοί αναγνώρισαν την προσφορά της, σέβονταν αυτόν το θεσμό και τον θεωρούσαν ιερό.

Το 1994 είχε ανακηρυχθεί από τον Ο.Η.Ε. “Έτος οικογένειας”, προκειμένου να προστατευθούν οι νέες μορφές

οικογένειας, που έχουν προκύψει. Κατά τη διάρκεια του έτους αυτού έγιναν πολλές έρευνες και μελέτες από κοινωνιολόγους, ψυχολόγους και παιδαγωγούς. Όλοι κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η οικογένεια είναι ο κατεξοχήν χώρος υποδοχής, ανάπτυξης και καλλιέργειας του ανθρώπου και πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αναλαμβάνει υπεύθυνα τα ηνία στην αγωγή των παιδιών της.

Τί πρέπει, λοιπόν, να γίνει, για να επιτευχθεί ο στόχος αυτός; Πρέπει να αναζητηθεί η παράδοση, όχι ως πισωγύρισμα, αλλά ως πείρα αιώνων. Επιστροφή στην παραδοσιακή οικογένεια. Βέβαια, υπάρχουν μεταβολές. Ποτέ μια κοινωνία δεν είναι στατική. Υπάρχουν αλλαγές και νέες πορείες, αλλά υπάρχει και η αιώνια αλήθεια και η αλήθεια αυτή βρίσκεται μέσα στην Αγία Γραφή. Στην Παλαιά Διαθήκη ο Θεός μας λέει: *“Αυξάνεσθε και πληθύνεσθε”*. Στην Καινή Διαθήκη ο Χριστός ευλόγησε το γάμο στην Κανά και σε πολλές παραβολές διακρίνεται η μέριμνα για τα παιδιά και την οικογένεια. Κατά την ακολουθία του ιερού μυστηρίου του γάμου, ο ιερέας διαμέσου του Αγίου Ευαγγελίου παρακαλεί το Θεό και εύχεται για τους νεογυμνούς: *“Δος αυτής καρπόν κοιλίας, καλλιτεκνίαν, ομόνοιαν ψυχών και σωμάτων”* και αλλού: *“αξίωσον αυτούς ιδείν τέκνα τέκνων”*.

Πρώτος και βασικός σκοπός του γάμου είναι η αλληλοσυμπλήρωση, η ολοκλήρωση της προσωπικότητας, που επιτυγχάνεται με την αμοιβαία ισόβια αγά-

πη. Να βλέπει δηλ. ο ένας τον άλλο ως το μοναδικό πρόσωπο της ζωής του και να μην τον ελκύει τόσο η ομορφιά του σώματος, αλλά, προπάντων, η ομορφιά της ψυχής. Εάν υπάρχουν ισχυρογνωμοσύνες, εγωισμοί και ατομισμοί, τότε, μοιραία, διασαλεύεται η ιερότητα του γάμου και η αρμονική συμβίωση της οικογένειας. Η αγάπη και ο αλληλοσεβασμός αποτελούν θεμελιώδη στοιχεία μέσα στην οικογένεια. Τυχερό το παιδί που μεγαλώνει με τη στοργή μιας μητέρας και ενός πατέρα, που αγαπιούνται και εργάζονται –ο καθένας με τον τρόπο του– για χάρη του παιδιού τους, ώστε να μπορεί και εκείνο εξίσου να τους αγαπά. Τα παιδιά έχουν ανάγκη από πρότυπα αρτιότητας και πνευματικής ομορφιάς, για να διαπλάσουν σωστά την προσωπικότητά τους. *“Δεν υπάρχει πιο ευχάριστος τόπος από την οικογενειακή εστία”*, αναφέρει ο Κικέρων.

Ποιός είναι, όμως, ο ρόλος της γιαγιάς μέσα στην κοινωνία και κυρίως μέσα στην οικογένεια; Σήμερα που οι μητέρες πλέον εργάζονται, ο ρόλος των γιαγιάδων έχει αλλάξει κατά πολύ, όπως παράλληλα άλλαξε και ο ρόλος των παππούδων. Παλαιότερα ο ρόλος τους περιοριζόταν σε μια παρουσία μέσα στο σπίτι και η προσφορά τους σε μια μικρή βοήθεια στα του σπιτιού – αν μπορούσαν– καθώς και σε μια συντροφιά με τα εγγόνια. Σήμερα, οι γιαγιάδες που πραγματικά θέλουν να βοηθήσουν, ανασκουμπώνονται και προσφέρουν όλες τις δυνάμεις που διαθέ-

τους στα παιδιά και τα εγγόνια τους. Οι εργαζόμενες μητέρες αφήνουν τα παιδιά στα στοργικά χέρια της γιαγιάς και εκείνες φεύγουν από το σπίτι, απερίσπαστες, για να ασχοληθούν με την εργασία τους. Στο πρόσωπο της γιαγιάς τα εγγόνια νιώθουν σιγουριά και ασφάλεια, που τόσο έχουν ανάγκη. Η γιαγιά καταλαβαίνει τις ανάγκες τους, γιατί και η ίδια είναι μητέρα.

*“Μάνα δυο φορές. Διπλή λαχτάρα.
Κάνε, Θεέ μου, να σταθώ σωστά.
Σωστά να δώσω ό,τι μου έδωσες Εσύ.
Φως από το φως Σου.
Αγάπη περισσή.”*

Ειρήνη Γαβαλά-Γρύλλη
(Χαμόγελο στη θύελλα)

Ο ρόλος της γιαγιάς είναι βοηθητικός. Γι' αυτό το λόγο, πρέπει να σκέφτεται ψύχραιμα ότι έγινε γιαγιά και να μην προσπαθεί ν' αντικαταστήσει τη μητέρα. Τα εγγόνια πρέπει να αγαπούν πρώτα απ' όλα τους γονείς τους και σ' αυτό οφείλει να βοηθάει και η γιαγιά. Η βοήθεια πρέπει να προσφέρεται χωρίς υπερβολές, συμβουλές, κριτικές ή γκρίνιες. Έτσι, θα βοηθήσει περισσότερο, διατηρώντας πάντα την αξιοπρέπεια και το κύρος της. Η προσφορά της αυτή είναι πολύτιμη, όταν γίνεται κάτω από ορισμένες συνθήκες και μέσα σε ορισμένα όρια, για το δικό της το καλό και της οικογένειας γενικότερα.

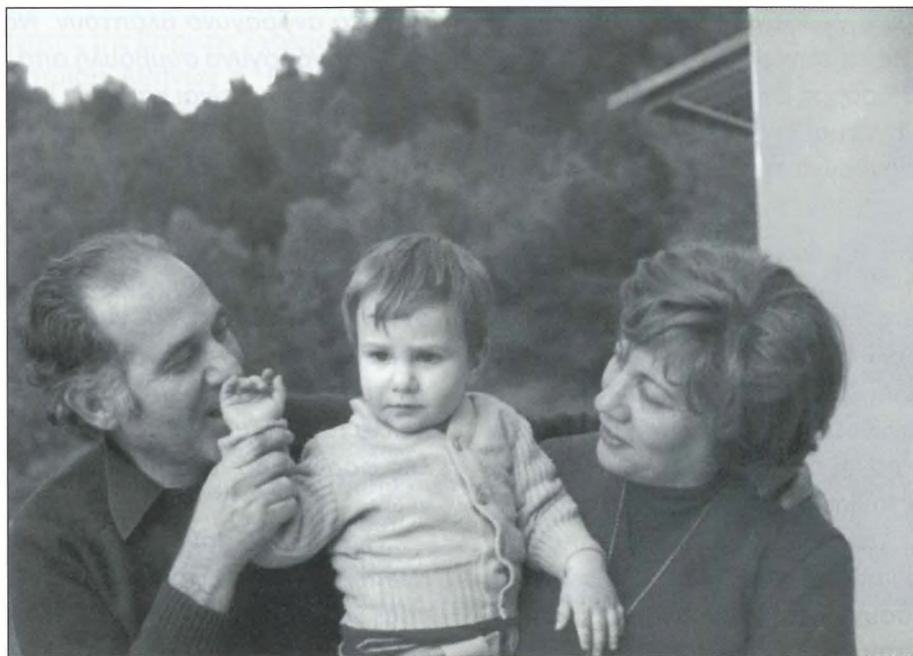
Για να υπάρξουν σωστές σχέσεις ανάμεσα στους γονείς και τις γιαγιάδες,

εκτός από την αγάπη, που πρέπει να δίνεται απλόχερα, χρειάζεται προσοχή και μεγάλη διακριτικότητα, για να μην δημιουργούνται τριβές. Πρέπει, λοιπόν, όλοι μαζί, γονείς και προγονείς, να προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε τις καινούργιες γενιές, που τώρα ανοίγουν τα φτερά τους στη ζωή, να βρουν το σωστό δρόμο, ν' αποκτήσουν πίστη και ιδανικά, ώστε να μπορέσουν να οικοδομήσουν ένα καλύτερο αύριο, όπου θα κυριαρχεί η αγάπη, η ανθρωπιά, η ευαισθησία και η πίστη στις χριστιανικές αξίες.

Αφιερώνοντας χρόνο στα εγγόνια της για να τα γνωρίσει, να τ' ακούσει, να τους πει ιστορίες, ν' απαντήσει στις ερωτήσεις τους, να τ' αγκαλιάσει και να την αγκαλιάσουν, προσφέρει ίσως την καλύτερη και την πιο πολύτιμη συμπαράσταση. Είναι ο καλύτερος τρόπος για να μειωθεί η ανασφάλειά τους, ν' αυξηθεί η εμπιστοσύνη τους και να νιώσουν μαζί της σιγουριά. Έχουν τόσο ανάγκη να ζήσουν μια ισορροπημένη παιδική ηλικία, μέσα στην οικογενειακή θαλπωρή.

Η καρδιά του παππού και της γιαγιάς είναι μια μεγάλη αγκαλιά, που τους αγκαλιάζει όλους, μικρούς και μεγάλους, γιούς και θυγατέρες, γαμπρούς και νύφες και μέσα σ' αυτήν την ενότητα συμβιώνουν όλοι αρμονικά.

Η γιαγιά είναι η μητέρα, που έκανε το χρέος της απέναντι στα παιδιά της και που δίνει την ψυχή της για τα εγγόνια της. Είναι έτοιμη να δώσει ένα κομμάτι από τον εαυτό της για όλους, δοσμένη

“ψυχή τε και σώματι” στην οικογένειά της. Κουράζεται, για να ξεκουράσει τους άλλους. Τα εγγόνια της είναι η δικαίωση των κόπων της ζωής της. “Η αληθινή ευτυχία έγκειται όχι σ’ εκείνο που παίρνουμε, αλλά σ’ αυτό που έχουμε την ευτυχία να δώσουμε”.

Η γιαγιά και ο παππούς δεν σταματούν ποτέ να στέκουν πλάι στα παιδιά και τα εγγόνια, με αγάπη, κατανόηση, βοήθεια –υλική και ηθική– και με αδιάκοπη προσευχή. Δεν πρέπει να είναι αυταρχικοί. Πρέπει να δίνουν όσο το δυνατό λιγότερες συμβουλές, πάντα, όμως, να βρίσκονται σε επιφυλακή, για να καταλάβουν εκείνο που θα εξυπηρετήσει ή θα δώσει χαρά στα παιδιά και τα εγγόνια.

“Όσο κάποιος κάνει αποδεκτή την ηλικία του, θα αλλάξει και τη σχέση του προς τους νεότερους. Παύει να κάνει τον παντοδύναμο και παντογνώστη. Δεν είναι απόλυτα κριτικός. Γίνεται γλυκός και μαλακός, προς εκείνους που νομίζει ότι τον απορρίπτουν. Αναγνωρίζει την ύπαρξή τους, μαθαίνει να τους αγαπά και προσπαθεί να τους βοηθήσει.”

Τα παιδιά μεγαλώνοντας έχουν ανάγκη από πρότυπα συμπεριφοράς, από ολοκληρωμένα πρότυπα ζωής. “Δεν διδάσκουμε εκείνο που θέλουμε. Δεν διδάσκουμε εκείνο που ξέρουμε. Διδάσκουμε εκείνο που είμαστε.”

Η παρουσία της γιαγιάς είναι πολύτιμη. Διδάσκει με το καλό παράδειγμά

της, με την εμφάνισή της, με το βλέμμα της, με τη συνομιλία αλλά και τη σιωπή. Ο δρόμος της ανατροφής των παιδιών είναι μακρύς και δύσκολος. Χρειάζεται ανθρώπινη παρουσία και συμπάρασταση για τη δημιουργία σωστών ανθρώπων.

Η γιαγιά τα δίνει όλα πιστεύοντας – πολλές φορές – ότι με το να εξυπηρετεί τους άλλους τόσο πολύ και τόσο καλά, οι άλλοι θα την αγαπήσουν και θα της αφοσιωθούν αιώνια. Η τραγωδία εδώ είναι ότι οι άλλοι δεν την αγαπούν γι' αυτό το λόγο. Αν μάλιστα νιώσουν δέσμιοι των υπερβολικών εξυπηρετήσεων και φροντίδων της, μπορεί να τη μισήσουν, γιατί νιώθουν να πνίγονται από την “άρρωστη” αυτή εκδήλωση της αγάπης.

Όλοι μας έχουμε ανάγκη από τον εαυτό μας και τους άλλους. Το ερώτημα είναι πώς θα δημιουργήσουμε ένα τρόπο ζωής, που να συμπεριλαμβάνει την εξυπηρέτηση των άλλων, χωρίς να βάλουμε σε δεύτερη μοίρα τον εαυτό μας και να γινόμαστε δουλοπρεπείς. Για να υπάρχει εξυπηρέτηση χωρίς δουλοπρέπεια, πρέπει η κάθε γιαγιά να αναπτύξει τα δικά της ενδιαφέροντα και να φέρει στην επιφάνεια τις δικές της ικανότητες και επιθυμίες.

Στις 15 Νοεμβρίου 1992, σε τηλεοπτική εκπομπή της ΕΤ1 “**Αρχονταρίκι**” με θέμα την “Οικογένεια”, ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Πειραιώς κ. Καλλίνικος μεταξύ των άλλων είπε:

“...Οι άκαιρες επεμβάσεις και άκαιρες αγάπες του πατέρα και της μάνας

στο νέο ανδρόγυνο βλάπτουν. Να ζητάει το ανδρόγυνο συμβουλή από τους γεροντότερους είναι καθήκον και υποχρέωση· αλλά να δίνουν οι γεροντότεροι συμβουλή χωρίς να τους έχει ζητηθεί, το νομίζω άκρως επικίνδυνο.

...Η θέση του πατέρα και της μάνας είναι κάπου πλησίον, αλλά όχι μέσα στο σπίτι. Το νέο ανδρόγυνο, σαν νέο που είναι, πρέπει να αναπτυχθεί μοναχό του, χωρίς παρεμβάσεις. Τα πιο πολλά προβλήματα προέρχονται πολλές φορές από παρεμβάσεις των γονέων.

...Η μάνα που πάντρεψε το παιδί της πρέπει να έχει σωφροσύνη, να τ' αγαπάει, να το βοηθάει όταν ζητάει τη βοήθειά της και να κοιτάει να είναι λιγάκι στην άκρη. Θέλει, λοιπόν, πάρα πολλή διακριτικότητα και κάποιο πνεύμα θυσίας. Αυτό δεν σημαίνει παραγκωνισμό και περιφρόνηση των γερόντων. Θέλει χριστιανική αντιμετώπιση. Χωρίς λεπτότητα και πνεύμα θυσίας, το ανδρόγυνο δεν θα μπορέσει να προχωρήσει μονιασμένο.

...Οι παρεμβάσεις και οι συμβουλές, έστω και αν είναι από αγάπη, κάποτε δημιουργούν προβλήματα. Να το προσέξουν πάρα πολύ αυτό οι γονείς. Όπως το νέο ανδρόγυνο έχει την αξίωση να ζει μοναχό του, χωρίς τις παρεμβάσεις του παππού και της γιαγιάς, έτσι ας στηριχτεί και στις δυνάμεις του. Ας επωμισθεί τις ευθύνες του, ας αναλάβει τις υποχρεώσεις του και ας μην γίνεται πάρα πολύ φόρτωμα”...

Στην εφημερίδα “**Το Βήμα της Κυρια-**

κής”, της 15ης Φεβρουαρίου 1998, ο Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Βορίδης, σε άρθρο του με τίτλο “Η χαρά της ζωής διαρκεί πολλά χρόνια”, αναφέρει σχετικά για την τρίτη ηλικία:

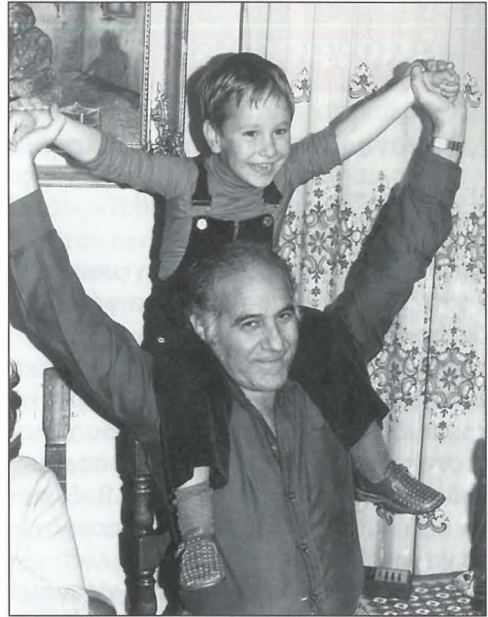
“Σειρά σφυγμομετρήσεων φέρνει στην επιφάνεια άλλα συμπεράσματα, δηλαδή την ύπαρξη αλληλεγγύης και συμπάθειας μεταξύ των γενεών.

...Περαιτέρω ευρέθη στις Η.Π.Α. ότι οι ηλικιωμένοι όχι μόνο δεν είναι εγωκεντρικοί γέροντες, αλλά αντιθέτως, αρωγοί της οικογένειας και της κοινότητας. Ακριβέστερα, για ένα που λαμβάνουν, αντιπροσφέρουν πέντε. Κατά τη μελέτη αυτή, μόνο η φροντίδα των πάππων προς τα εγγόνια αποτιμάται στο αξιόλογο ποσό των 25 δισεκατομμυρίων δολαρίων”...

Μια προσφορά του παππού και της γιαγιάς, ανιδιοτελής, σταθερή και ακούραστη, προσφορά υλική και ηθική με στόχο τη δημιουργία σωστών ανθρώπων.

Ποιός δεν εκτιμά την πνευματική βοήθεια, που πρόσφεραν άνθρωποι της δοκιμασμένης τρίτης ηλικίας στους νέους; Πόσες μανάδες δεν έδωσαν μια ολόκληρη ζωή, για να ολοκληρώσουν την αγωγή και την προκοπή των παιδιών τους και των εγγονών τους, χωρίς πολλές φορές να τους αναγνωρισθεί τίποτε;

Πόσοι μεγάλοι και τρανοί δεν αναφέρουν με συγκίνηση: *“Η μακαρίτισσα γιαγιά μου δεν ήξερε πολλά, αλλά με έμαθε να αγαπώ το Θεό, τους ανθρώπους και την αλήθεια”.*

Ο Μέγας Βασίλειος στον οποίο αναφέρεται η φράση: *“Γήρως βακτηρία εδείχθης, Βασίλειε”*, έλεγε ότι τη μεγάλη χριστιανική του πίστη και αγάπη την είχε δυναμώσει και η γιαγιά του η Μακρίνα. (Όπως ξέρουμε όλοι, ανάμεσα στα ιδρύματα της Βασιλειάδος του υπήρχε και Γηροκομείο).

Πλούσια σε πείρα η γεροντική ηλικία, έχει να προσφέρει πολλά. Τόσο μέσα στην ίδια την οικογένεια, που έχει δημιουργήσει ως “παππούς” και “γιαγιά”, όσο και μέσα στο κοινωνικό σύνολο.

“Αν δεν έχεις γέρο, αγόρασε”, λέει μια παροιμία.

“Ευτυχής εκείνος που έχει γέροντα σύμβουλο και συμπαραστάτη της ζωής του. Δεν πρόκειται να αστοχήσει ποτέ”, λέει μια άλλη.